

ABONAMENTUL

Pe an an . 24 Cor.
Pe un jum. . 12 .
Pe o lună . 2 .

Ziar de Duminică

Pe un an . 4 Cor.
Pentru România și
America . . 10 Cor.

Ziar de zi pentru Ro-
mania și străinătate pe
un an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRATIA
Miksa utca 2-3.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Manuscripte nu se ina-
poiază.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

„Ha nem tetszik“.

Intr'un lung articol publicat în numărul dela 5 August drept răspuns la o scrisoare a dlui dr. V. Babeș ziarul »Magyar Hir-
lap« afirmă, între altele, că în regatul ungar românii sunt excluși din viața publică fiindcă ei înșiși au ținut să nu iee parte la ea, — cum medicii români țin acum să nu iee parte la activitatea științifică a congresului dela Bucapesta.

Ceeace zice ziarul maghiar, e adevărat. Noi cei ce avem oarecare înrîurire asupra românilor din regatul ungar am stăruit totdeauna și stăruim și acum, ca frații noștri să rămâie în ea mai deplină rezervă față cu societatea maghiară și să se angajeze numai la mare nevoie și cu cea mai mare precauțiune în luptele politice din regatul ungar.

Acum, când unul dintre cele mai autorizate organe de publicitate ale maghiarilor o constată aceasta, se cuvine să arătăm și cuvintele, pentru care am stăruit și stăruim, ca frații noștri să n'aibă a face nici în clin, nici în mănecă cu maghiarii.

Eu mi-am petrecut și copilăria, și tinerețele într'o bună, aș putea chiar să zic cea mai bună societate maghiară, eram la vârsta de douzeci de ani mai stăpân pe limba maghiară decât pe cea română, mă simțiam foarte bine și mă bucuram de multe simpatii în societatea maghiară și aveam multă slăbiciune pentru literatura maghiară, singura, pe care o cunoșteam.

Dupăce mi-am terminat studiile, vorbiam

bine și românește, și nemțește, ba învățasem la Arad și la Timișoara și puțină sârbească, încât puteam să mă descurc și cu un sârb în limba lui.

Deoarece în comitatul Aradului sunt români, maghiari, germani și puțini sârbi, cari și după usul de mai înainte, și după legea pentru egala îndreptățire aveau fiecare dreptul de a se folosi în viața publică de limba sa, fruntașii din comitat ai românilor au hotărît să mă alegă viconotar comitatens. Fruntașii maghiari, cari mă cunoșteau bine și aveau simpatii pentru mine, s'au unit și ei cu cei români și astfel nu mai era vorba de o alegere, ci de o proclamare.

În timpul pauzei făcute prin suspendarea înainte de votare a ședinței însă vice-comitele Tabajdi, care mă știa foarte agreat de comitele suprem, m-a chemat în biuroul său.

»D-ta ai, — mi-a zis foarte preteneste, — să scrii toate actele numai în limba maghiară, pe care o știi atât de bine«.

»Aceasta ar fi, — i-am răspuns eu, — și contra legii, și contra angajamentelor luate față cu alegătorii mei«.

»Eu însă nu știu nici românește, nici nemțește, — a întimpinat el, — și n'ași putea să controlez actele scrise de d-ta«.

»Domnule vice-comite, — i-am zis eu cu tot respectul: — legea nu prevede, că cetățenii-și pierd dreptul de a se folosi de limba lor, dacă funcționarii superiori n'o înțeleg«.

Tabajdi, o matahală de om, a sărit cât era de lung în picioare.

»Nu d-ta ai să interpretezi legea, — a găit dînsul, — pe care eu o interpretez cum îmi convine. Ha nem tetszik, menjen Oláhországba«.

M'am închinat cu toată cuviința, l'am asigurată, că am să mă duc unde mă trimite, l'am rugat să mă scoată din candidatură și-am zis în gândul meu »mișel e și vrednic de dispreț ori și care român, care se însoțește cu asemenea oameni, lucrează alături cu dânșii ori li-se face chiar slugă«.

Ceea ce mi-s'a întâmplat mie s'a întâmplat tuturor celor ce au făcut încercarea de a lucra alături cu oameni ca Tabajdi: numai lipsit fiind de dignitate omenească poate românul să ia parte la viața socială, în care asemenea oameni dau tonul, ori să lucreze în orișice fel alături cu maghiari stăpâniți de asemenea opinii.

Care e pozițiunea socială a deputaților români din dieta ungară? — care e soarta puținilor români ce s'au ridicat la pozițiuni mai înalte? Cât au trebuit să-și calce pe inimi? — câte noduri au trebuit să înghită? Cât de mari trebuie să le fie vredniciile, ca să se facă indispensabili? Cât au trebuit să muncească și pentru sine, și pentru alții? — Dar mi-te soarta nenorociților de funcționari mai inferiori, care sunt mai prejos de robii de odinioară, trași, împinși și loviți cu piciorul când stăpânului zănată îi sare țandăra!?

Se cere multă lipsă de bun simț din partea unui maghiar spre a mărturisii, că în adevăr românii ei înșiși, din propriul lor îndemn, stau de parte de societatea maghiară

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

Un creditor al lui Maupassant.

O știre nostimă a apărut în presa franceză: Zilele trecute un negustor din Marsilia s'a prezentat avocatului său din Paris cerându-i să dea în judecată pe un anume Guy de Maupassant, care-i datorează 300 de lei. E o chestie veche: acum 20 de ani acel Maupassant, trecând prin Marsilia, a împrumutat dela negustorul în chestie 300 de lei în schimbul unei polițe, pe care însă creditorul a uitat s'o trimită spre încasare, la vreme. Acum, regăsind-o printre hirtii, s'a dus singur la Paris și s'a prezentat la adresa indicată sub iscălitura debitorului. Acolo i s'a spus că d. Maupassant s'a mutat de mult și atunci negustorul s'a dus la avocatul său.

Cititorul prevăzător a înțeles; de sigur, că e vorba de o simplă coincidență de nume. Decât, cititorului prevăzător, atât de mult ironizat de Cernișevski, i s'a întâmplat un accident: nu e vorba de o asemănare de nume, ci de însuși numele, de însuși marele Guy de Maupassant, care de când a dat acea poliță, a avut vreme să scrie, să înnebunească, să moară și să-și aibă superba statuie din parcul Monceau. Sunt șase-zece ani de când a murit Maupassant.

Și să nu se creadă că negustorul păgubaș e un băut om, căruia i-ar putea fi permis să nu fi auzit de marele romancier. Ca să uite că are de încasat o poliță de 300 lei și ca să-și aibă avocatul său la Paris, trebuie să fie un om cu

afaceri importante și întinse. Ori, un asemenea om trebui să aibă relații în lume, să citească măcar gazete și să fie în contact cu lumea cultă.

Totuși, faptul este fapt — și este eloquent. N'avem dreptul să bănuim că el constituie o curioasă și bizară excepție.

Va să zică iată o mângăere pentru noi. Credeam că numai la noi scriitorul — »un scriitor-scârțat pe hirtie«, cum îl poreclesc eroii lui Caragiale — poate avea cea mai mare glorie într'un cerc restrîns și să rămâie în umbră pentru tot restul țării. Dacă lucrul e posibil și în Franța, nu mai putem obiecta nimic, căci doar nu vom avea pretenția să fim mai presus de cât țaralumină.

...Când am dat pentru întâia oară de bustul lui Eminescu din Botoșani, am întrebat ce e asta. Și când mi-s'a spus că e bustul lui Eminescu, am întrebat cine e asta. Dar eu veneam... din provincie și abia isprăvisem clasele primare. În cartea noastră de citire numele lui Eminescu nu exista și nu avusesem de unde să-i știu de știre. Mai târziu însă — după câțiva ani — când știam din Eminescu tot ce se republicase pe atunci și credeam chiar că l înțeleg, dar în tot cazul îl admiram strașnic, am avut o surpriză dureroasă.

Începusem să-mi fac bibliotecă. Furnisorul meu era un colporteur care de obicei nu trecea dincolo de haiducii naționali și de romanele în fascicule, așa că foarte rar putea să mă mulțumească. Într'o zi îmi spune că a găsit o ocazie: un bă-

trân foarte învățat, care se hotărîse să-și vândă cărțile. Firește am alergat acolo.

Intr'o stradă retrasă, o casă boierească, dar foarte sărăcăcioasă. Un bătrân care m'a primit foarte amabil, dar cam fără încredere: n'aveam aierul unui cumpărător serios. Totuși mi-a arătat cărțile, una după alta, căci n'avea catalog, și nici un fel de aranjament ca pentru negustorie. Era o mare bogăție, dar care mie nu-mi spunea nimic: mai cu seamă clasici francezi sau traduși în franțuzește, pentru cari aveam un suveran... dispreț. De alt fel, nici nu știam franțuzește: tocmai citeam cea dintâi carte franceză — Histoire d'une fille de ferme, de Maupassant — pe care o cumpărasem odată cu dicționarul lui Antonescu, la modă pe atunci.

Am întrebat pe proprietarul acelei biblioteci dacă n'are cărți românești.

Dar ce cărți românești sunt?

Nu era o întrebare ironică, ci una plină de bonomie și mai ales de surprindere.

Pentru mine însă surprinderea a fost mult mai mare și, mai cu seamă, dureroasă.

— Cum, ce cărți? Eminescu, Caragiale, Gherea, strigai eu cu patos.

N'am auzit. Am avut pe Alexandri, pe Negruzzi, dar i-am dat.

Faptul că avusesse pe Alexandri și pe Negruzzi nu i a atras circumstanțe atenuante din parte mi, căci acești doi scriitori erau pentru mine tot așa de nuli ca și clasicii francezi, ei reprezentau »cultura oficială« care pentru mulți tineri de pe atunci era o corvadă absurdă, impusă de... burghezie.

și pun mânuși foarte groase, când nevoia îi silește să intre în viața politică a Ungariei.

Înțelege orișicine după această mărturisire, ce fel de oameni trebuie să fie cei ce dau tonul în societatea maghiară și în viața politică a Ungariei.

Maghiarul adevărat e cu toate aceste om apropiat, cu inimă deschisă și cu deosebire simpatic. Aceia, care au făcut societatea maghiară și viața publică a Ungariei insuportabilă și au înstrăinat pe maghiari nu numai de români, ci de toată lumea, sunt nesațioșii, cari vor să trăiască bine, cu muncă cât se poate de puțină și astfel iau la goană pe toți cei ce ar putea să le facă concurență muncind și mai mult și mai cu pricepere decât dâșii.

Pentru aceștia sunt bune numai existențele ca Moldován Gerghely, Șeghescu, Burdea și alții, care pot să le facă servicii proaste, dar nu și concurență.

Deaceia toți cei ce între români își simt propria vrednicie și țin să-și păstreze dignitatea, se țin departe de maghiari, își fac datoria într'un mai strâmt cerc de activitate, sufăr și rabdă, dar așteaptă timpul când nu orișice vântură-țară va putea să interpreteze legile după bunul său plac.

Și are să vie timpul acesta, are! — iar atunci vom zice și noi „dacă nu-ți place, dute la Kecskemét!“

Ioan Slavici.

Nici medicii sârbi nu vor merge la congresul din Budapesta. Boicotul împotriva congresului medical din Budapesta se întinde mereu. Conform unei telegrame din Belgrad, medicii din Serbia nu vor veni la congres, din cauza atitudinii foarte ostile a presei ungurești față de sârbi pe vremea conflictului austro-sârb.

Chestiunea inscripțiilor ungurești la căile ferate din Croația. Unele ziare din Croația anunțaseră alaltăieri, că inscripțiile ungurești dela găurile din Croația se vor îndepărta în curând

Și s'a încins o discuție între mine și bătrânul acela. Nu mai țin minte nici ce am spus eu, nici ce a spus el. Este probabil însă că eu am bătut câmpii, pe când dânsul va fi spus oarecari lucruri de bun simț, căci trebuie să fi fost om cult, deși împrejurări curioase îl îndepărtaseră cu totul de viața intelectuală a țării.

Din câte-mi amintesc, era boier, învățase la academia Mihăileană și apoi în Franța. Intors în țară, trăiește retras și cetind mereu, iar la bătrânețe, singur și sărăcit cu desăvârșire, se hotărîse să-și vîndă cărțile ca expedient momentan, întrebându-se, de sigur, ce va face pe urmă.

Posibil să fi fost un caz banal, dar e posibil să fi fost și o mare dramă. Nu m'am gândit atunci să cercetez mai adânc. Am plecat furios împotriva aceluia reacionar, care nu știa nimic despre literatura românească modernă și numai târziu de tot, după ani de zile, mi-s'a deșteptat în minte tristețea glasului lui și mi-am dat seama de tragicul aceluia moment.

Este probabil ca întâmplarea negustorului marsilez e mult mai prozaică. Nu e vorba de un om cult, pe care întâmplările vieții l-au făcut s'o rupă deodată cu evoluția intelectuală, să trăiască izolat, străin de gândirea neamului său, și înțepenit în timp cu o jumătate de secol în urmă. Ci, e vorba de sigur, de un om care din capul locului și-a croit numai atâta orizont cât îi trebuia pentru afacerile lui meschine. Și o singură dată în viața lui l-a fost dat să regrete că nu e în curent cu mișcarea literară, când avocatul său, pentru a-l convinge că Maupassant e mort și că trebuie

pentru a fi înlocuite cu inscripții croate și că 50 de învățăminte croate ar fi fost provocate a se prezenta într'u a fi numite casiere la găurile din Croația. Știa aceasta a fost comentată, atât la Zagreb cât și la Budapesta, ca un semn al unei politici de împărțire, inaugurată pe neașteptate de baronul Rau.

Pe baza informațiilor, primite la ministerul de comerț și la Direcțiunea generală a căilor ferate, ziarele din Budapesta desmint azi știrea aceasta. S'a putut crea măcar o clipă, ca guvernul ar fi revenit în sfârșit la sentimentul respectului față de legi? Sancțiunea pragmatică ungaro-croată, va rămâne și pe mai departe — o lege nesocotită, întocmai ca legea despre egala îndreptățire a naționalităților în Ungaria.

Francisc Iosif și Victor Emanuel Ziarele din Paris anunță, că împăratul Francisc Iosif se va întâlni, cu prilejul manevrelor italiene, cu regele Victor Emanuel, lângă lacul Garda. Întâlnirea aceasta se comentează în cercurile politice ca un semn al perfecte buneînțelegeri ce s'a restabilit în relațiunile de alianță între Austro-Ungaria și Italia.

— **Părintele Hlinka nu e vrednic să fie grațiat** Ziarele din Praga scriu, că ministrul de justiție, Günther, a remis petițiunea celor 3000 de slovaci, tribunalului din Rozenberg spre opinie. Tribunalul a răspuns că părintele Hlinka nu e vrednic să fie grațiat, deoarece e un agitator panslav incorrigibil. Vorba cea: turcul te bate, turcul te judecă. Mai voiți probe despre imparțialitatea justiției ungurești?

Păreri cu privire la o nouă fundamentare a învățământului nostru primar.

VI.

(Continuare.)

Dela acelaș punct de vedere național trebuie să purcedem și în celelalte materii de învățământ. Adevărat că ele sunt de o importanță mai mică decât cele trei de cari ne-am ocupat în cele precedente, dar punctul de vedere natural trebuie să se observe și în tratarea lor.

Mai întâi de toate e *Geografia*. — Planul de

să-și ia nădejdea de bani, l-a dus la bibliotecă și i-a arătat în ziarele de acum șasesprezece ani dările de seamă, dela înmormântarea romancierului. Dacă bietul negustor citea de pe atunci acele dări de seamă, își amintea de poliță și poate că din ce va fi rămas dela răposatul s'ar fi putut îndestula.

În tot cazul numai cheltuia zadarnic cu drumul la Paris.

Viena.

Liviu.

Iules Renard.

Dela academia Goncourt.

Povești din natură.

Păunul.

Negreșit se însoară astăzi.

Trebuia să se însoare ieri. Se gătise în haine de gală și nu aștepta decât logodnica... n'a venit, dar nu mai poate întârzia.

Se plimbă, glorios, cu aierul unui prinț indian, purtându-și bogatele daruri obicinuite. Amorul mărește strălucirea culorilor sale și creasta-i tremură ca o liră.

Logodnica nu vine.

Se urcă pe acoperiș ultându-se spre soare și aruncă strigătul diabolic:

— Leon! Leon!

Astfel își chiamă logodnica.

Învățământ edat de minister preconizează în geografie principiul politic cu excluderea absolută a celui etnografic. Cât privește acest plan, putem zice: treaba lui, și să trecem mai departe văzându-ne de treaba noastră în care ministrul, cu organele lui polițienești, totuși n'are dreptul a se amesteca. A'turi de învățământul geografic mort, care i place atât de mult ministrului, noi să introducem un învățământ geografic viu, bazat pe cele două principii ignorate, pe cel etnografic și pe cel antropogeografic. Pe noi nu ne interesează pământul decât în legătură cu omul și cu noi, în prima linie.

Din acest punct de vedere vom trata locurile în legătură cu oamenii și cu viața lor, neizolând deci geografia de celelalte materii cu cari e concrescută. Vorbind de comuna noastră și de vecinătatea ei, vom vorbi mai apriat despre oamenii și despre sufletul acestora așa cum se manifestă ei în viață; vom vorbi despre legăturile acestor oameni cu pământul pe care-l locuiesc, cu pământul pe care-l cunosc, în afară de aceste precum și cu oameni din alte locuri. De pământ se leagă și ocupația locuitorilor, deci vom vorbi și de aceasta și analizând-o vom cerca să o ilustrăm cât se poate de bine în legătură cu oamenii și cu pământul, având neconținut ochii ațânțiți și spre trecut, din care curge viața către noi. Vom atinge deci în sfera geografiei necondiționat și economia pe care nu o vom isola de țom ci o vom trata în legătură cu acesta. Vorbind deci de locul natal vom vorbi și de ocupațiile locuitorilor acestuia și pentru ilustrarea ei ne vom lua refugiul la tot felul de mijloace auxiliare. În acest nex îl putem introduce în școală pe acel mare zugăvitor al pământului românesc și al vieții lui, care e Grigorescu. Reproductorile după unele pânze ale lui ar face nespun de vie d. e. o lecție despre Carpați sau despre șes, în care vorbindu-se depre oieri sau plugari, în legătură cu pământul, s'ar aduce înainte o icoană a acestei vieți, icoană care trăiește în sufletul elevilor și care prin măiestrele tablouri s'ar întipări și mai viu, primind în acelaș timp și un farmec, atât din punctul de vedere național cât și estetic.

(Vezi despre problemele mai nouă ale geografiei: H. Itschner: Der Unterricht in Geographie 1905).

Punctul de vedere etnografic trebuie deasemeni ținut în vedere neconținut. Trebuie căutat orice prilej de a cunoaște în prima linie Ardealul românesc și de a fixa în special acelea locuri cari au o importanță istorică, (D. e. Ciceul, Cetatea de baltă, Turda, Șelimerul, Avrigul, Rășinari, Blajul, apoi locurile de naștere ale bărbăților noștri mari, — prin ceace se face legătura cea

Nu vede venind nimic și nimeni nu răspunde. Pasările din curte obicinuite, nici nu mai înalță capul: sunt sătule de aița admirație.

Coboară în curte, atât de sigur că e frumos încât este incapabil de pizmă.

Se va căsători mâine.

Nesțind ce să facă tot restul zilei, el se îndreaptă spre peron, urcă scările — ca treptele unui templu — cu pas oficial și ridică rochia cu coada grea de toți ochii ce nu s'au putut deslipi de dânsa.

Încă odată, repetă ceremonia.

Măgarul.

Un epure care a crescut mare.

Șearpele.

Prea lung.

Cărarea.

Cine a întortochiat astfel centimetrul?

Puricele.

Un grăunte de tutun elastic.

Păianjenul.

O mânăță păroasă crispată 'n păr.

Balena.

Are în gură cu ce să-și facă un corset, dar cu o talie asemenea...

Licuriciul.

Ce se întâmplă? Nouă seara și tot mai e lumină la dânsul.

Șopârta.

Copil spontan eu al pietrei pe care mă sprijin. Mi-se suie pe umăr; i-se pare că fac parte din

mai naturală între geografie și istorie). În privința cunoașterii altor locuri, cari n'au nici un fel de influență asupra sufletului nostru, ne putem mulțumi și cu un verbalism.

Acest punct de vedere trebuie sprijinit prin excursii școlare, — o noțiune aproape necunoscută de noi. Excursiile școlare sunt un mijloc de educație dintre cele mai importante, și vor trebui luate măsuri serioase chiar în cadrele planului de învățământ, pentru ca anomalia de până aci se înceteze. Prin excursii se câștigă mai mult decât prin zeci de lecții de tot felul lipsite de legătură cu viața. Ce n'ar face d. e. o excursie la Rășinari, unde se poate vedea lăcașul de umilință al bisericii românești (vechea »reședință» episcopescă) alături de semnul amintitor al înălțimii aceleiași biserici (mormântul lui Șaguna); apoi casa natală a lui Goga (din poeziile cărui se pot alege mai multe pentru cărțile de cetire d. e.):

»Patru juzi din patru sate, dela Murăș mai la vale...«

mormintele Barcianeștilor, vechea biserică din sec. 18, ca să nu mai amintesc și natura, care e de o frumusețe tipică. Câte reflexii nu se pot face într-o singură zi și printr-o astfel de călătorie!

Planul de învățământ trebuie să desemneze pentru toate regiunile țării locurile de excursie, și anume locurile de importanță locală și apoi pe cele de importanță generală. Localități ca Reșinari, sau ca Blajul etc. ar trebui vizitate de către copiii din o jumătate de Ardeal!

Și la tratarea țărilor străine se poate face ici și colo legătură cu viața noastră. Nu mai vorbim de România, căci aceasta se înțelege dela sine. Dar și Rusia, Bulgaria și Turcia, prin legăturile economice pe cari le-a avut o parte din economii noștri cu ele, pot fi puse la contribuție pentru punctul nostru de vedere. Chiar și America, durere, ne dă ocazie de a ne întări punctul nostru de vedere, prin emigrările cele multe. Nu e sat din care să nu fi plecat atâția și atâția români peste ocean, nu e sat în care să nu se fi primit de acolo scrisori pătate de lacrimi, scrise în poezie, și nu e sat încare să nu se poată vorbi despre America plecând dela necazurile date, dela cunoscuți iubiți, părinți și frați cari se istovesc prin fabricile străine pentru ca să poată trimite de acolo celor de acasă dolari. S'ar putea face o descriere a Americii pe baza poeziilor populare născute supt influența acesteia, — și cred că o astfel de descriere ar întrece prin vioiciunea ei pe ori care alta.

Și istoria naturală și economia trebuie să aibă în vedere punctul de plecare național. Vorbi d. e. despre oaie, nu ajunge a spune că ea are

zid pentru că stau nemișcat și port un palton de culoarea zidului.

...Și aceasta măgulește.

*

Zidul: Nu știu ce fior îmi trece pe spate.
Șopârta: Eu sunt.

Boul.

Dimineața, poarta se deschide ca de obicei și Castor părăsește grajdul cu pasul regulat. Bea încet, gură cu gură, partea sa și lasă în ciutură partea lui Pollux, care întârzie. Apoi, cu botul picurind ca copacul după ploaie, se duce cu bunăvoință, ordine și greutate să și ia locul sub jugul plugului.

Cu coarnele legate, capul nemișcat, el își creștește burta și gonește a lene, cu coada, muștele negre. Ca o servitoare ce moțâie cu mătura în mână, — rumegă în așteptarea lui Pollux.

Dar prin curte, servitorii preocupați strigă și injură pe când câinele latră ca la apropierea unui străin.

Nu cumva, pentru întâia dată, cumintele Pollux rezistă imboldului, dă țărcoale, se izbește de șoldurile lui Castor, fumează, și, deși injugat, mai încearcă să scuture jugul comun?

Nu. Este un altul.

Castor, desperechiat, își oprește fălcile, când vede — lângă al său — ochiul turbure al unui bou pe care nu-l cunoaște.

Paris, 1909.

Clarnet.

patru picioare, două cosme și o coadă și că ea ne dă lapte, lână, piele și carne, ci tratarea ei trebuie să ne ducă la poezia populară în care e cristalizată viața de ciobani cu toate peripeziile ei cari sunt o bucată din cea mai intimă viață a noastră. Această viață trebuie trăită și în școală. Bogățiile de icoane și minunata limbă (d. e. »Miorița») ar contrabalansa toate opintirile ungurești de a ne zăpăci prin limba lor.

În partea preponderantă a școlilor din ținuturi de plugari se va da atenție plugăritului (numai nu »agriculturi») aducându-se aceste în centrul învățământului. Aici trebuie să se insiste asupra părților caracteristice românești ale ocupației, iar nu numai asupra importanței ei economice. Să se vorbească de plugăritul românesc, în legătură cu obiceiurile legate de el, cu poezia răsărită în urma plugului, cu numirile diferitelor unelte și părți de unelte. (Mă gândesc la chestionarul »Asociațiunii» cu privire la numirile părților carului, chestionar care ar trebui luat în considerare și din punctul nostru de vedere).

Poezia noastră populară, cu totul nestudiată, trebuie să ne poată da și mai prețioase contribuții. (Codrul, frate cu românul etc.)

Și aritmetica și geometria trebuie puse pe alte baze, căci așa cum sunt ele astăzi nu corespund trebuințelor noastre decât în o mică măsură. E interesant că și în acest punct noi n'am făcut altceva decât am copiat alte popoare neîntrebându ne dacă ceace luăm dela ei și corespunde firei noastre sau nu? Astfel n'am ținut cont de faptul că la poporul german, dela care am luat lucrurile de a gata, aritmetica și geometria joacă un rol însemnat în viața de toate zilele prin faptul că viața comercială și industrială care e atât de bogată are în urma sa un trecut de sute de ani, așa că școala nu face în privința asta decât să pornească dela viața practică. E la noi ceva din toate acestea? La ce-i servește țărânului nostru întreg balastul de aritmetică și geometrie care se ia în școală și care n'are nici un fel de atingere cu viața însăși? La nimic altceva decât la o muncă grea în școală, pentru ce eșit din ea să aibă ce uita.

Ce rost poate să aibă în școala noastră d. e. lecții ca acelea despre »raportul dintre periferie și diametrul cercului» (Vezi Vatra școlară a. e. 151 pg.). A-l omori pe copil cu diametru, cu periferie, cu raport, cu disc cercual, centru, rază etc., e ceva ce nu se mai poate tolera. Noi învățăm pentru viață, nu pentru școală, deci avem să pornim dela nevoile noastre, iar nu dela ale nemților.

Ar fi interesantă o anchetă care s'ar face într'un sat obicinuit de al nostru cu privire la cunoștințele de aritmetică și geografie ale feciorilor ieșiți înainte cu zece ani din școală, precum și una cu privire la felul cum operează cu valorile aritmetice țărânul nostru, în special: cum multiplică și cum divide? A-estea să se cerceteze la oameni cari n'au umblat la școală, precum și la oameni cari au învățat aceste operațiuni în școală. Astfel de anchete ne ar lămurii cât se poate de bine asupra problemei pe care are să o rezolve aritmetica și geometria în școală noastră.

De aici să pornească învățământul nostru, iar nu dela puncte de vedere străine. Și aici să se facă naționalism, ca și în toate celelalte materii. Nu teorii străine, ci viața noastră trebuie să fie punctul de plecare. Dacă vom lăsa geometria pe tablă și vom ieși cu copiii pe hotar, unde vom măsura cât e de mare cutare loc, mai întâi din privire, apoi pe calea socoteli răzimate pe măsurare săvârșită la fața locului. Se pot întrebuița în acest scop chiar anumite cazuri obvenite în comună, d. e. un proces între doi oameni pentru un loc. Cazuri de acest fel concrete trebuie luate ca baze în aritmetică și geometrie. Ele produc interes în copii și ce se învață prin ajutorul lor, nu se învață în *spem futurae oblivionis*, ci devine o comoară sufletească. (Vezi pentru constituirea pe baze naționale a aritmeticii: Harmann: Wegweiser zu Bildung heimatischer Rechenaufgaben, Leipzig 1899, carte care nu trebuie tradusă ci înțeleasă românește).

E adevărat că aritmetica și geometria nu au numai scopul de a împărtăși cunoștințe pozitive ci și pe acela de a ageri judecata logică, dar asta nu vorbește de loc pentru rămânerea la absolut greșitul sistem de astăzi. Judecata logică nu se agerește prin abstracțiuni neînțelese,

ci prin lucruri la care mintea pătrunde până în fund. Acelea trebuie să fie și într-o legătură cu viața sufletească a poporului în sinul căruia se petrec, căci numai astfel pot provoca interes. (Vezi Praktische Erziehung de Dr. A. Pabst, Leipzig 1909, cărtică pe care o recomand cu toată stăruința).

Acelaș lucru trebuie să se zică despre fizică la care se operează de asemeni cu noțiuni prea îndepărtate în vreme ce o legătură cu viața noastră practică se neglijează.

Fizica lui Făgărășanu nu e pentru școlile primare, întâi pentru prea vastă estindere a materialului și a doua pentru limba îngrămădită de termeni tehnici străini, pentru cari adesea noi avem numiri populare-românești. Trebuie studiată terminologia noastră și cu privire la fizică. Vom rămânea uitmiți adesea ce numiri vânoase se pot găsi în popor pentru noțiuni pe cari în școală le întunecă termenii împrumutați dela francezi sau germani. Deci și aici cea mai naturală naționalizare în locul papagalismului importat, care stăpânește mai mult sau mai puțin învățământul nostru fizic. Nu mai încape vorbă că alături de aceasta trebuie dată o atenție tot așa de mare naturii vii, în locul »naturii» din carte, pe care copiii o învață adesea de-a rostul. Și aici o naționalizare, prin observarea fenomenelor naturii în mijlocul căreia trăim noi. Numai prin aceasta putem ajunge să înțelegem și natura mai îndepărtată. (Va urma).

Revoluția din Spania.

Zile de groază.

D-nul Raymond Recouly publică în »Figaro» următoarea scrișoare din Barcelona:

»Abia acum înțeleg ceea ce mi spunea ieri, la Madrid, ministrul de interne, că din timpul comunei din Paris, nu s'a mai văzut astfel de scene. Șase zile de arândul au bubuit tunurile în acest oraș cu 700 mii de locuitori. Au fost incendiate peste patruzeci de biserici. Circulația pe strade a fost împiedecată de baricade, orașul a fost izolat de restul țării. Nu mai lucrau uzinele electrice, nici cele de gaz, lipsea lumina, lipsea hrana. Locuitorii stăteau închiși în casele lor. Era strict oprit a privi dela fereastră cele ce se petrec în stradă. Soldații aveau ordin sever de a împușca pe oricine va trece pe stradă. În chipul acesta a pierit sute de oameni nevinovați. Inchisorile erau pline de arestați, cari își așteptau executarea în masă.

Aceasta este, în liniamente generale, descrierea orașului în aceste zile. Acestea s'au petrecut în acest oraș vestit prin turbulența și spiritul anarhic al său. Cauza principală a turburărilor este fără îndoială războiul din Maroc, care este foarte nepopular. Nicăiri nu a fost condamnat acest război mai cu asprime decât în Catalonia. Și tocmai din această provincie au fost expediții mai mulți soldați în Maroc. Intreaga garnizoană din Barcelona e acum la Melilla. Ultimele detașamente au plecat la 12 Iulie.

A doua zi după plecarea acestora izbucni revoluția. Guvernatorul orașului, simțindu-se strâmtorat, își înaintă demisia. Și cel care venea să îl suplinească nu avea la îndemână, afară de garda civilă, decât o mie de oameni. Cu aceștia trebuia să facă ordine!

Lupta revoluționarilor a început întâi sub forma unei greve generale.

În dimineața zilei de 13 Iulie Barcelona părea liniștită.

Pela orele 10 începură să năvălească în oraș cetele lucrătorilor. Ei aveau cu dânsii merinzile pentru ziua aceea și câte o sticlă de vin. De cum începură a se îndrepta spre piață, erupseră în strigăte: »Trăiască greva generală! Jos războiul!»

Grevele generale nu sunt ceva neobicinuit în Barcelona. De data aceasta, ca de obicei, majoritatea populației simpatiza cu lucrătorii. Mulți locuitori intrară în rândurile acestora, protestând în contra războiului. Tramvaiele fură oprite. Se auziră câteva împușcături. Negustorii traseră obloanele la prăvălii. Numai vânzătoarele de flori rămăseră la locul lor.

De odată se auzi că liniile ferate ce leagă Barcelona cu Madrid și Valencia, au fost tăiate. În mahalaua

San Pablo, se aud împuşcături. Incurind nici o femeie nu se mai vede pe stradă. Situația începe a deveni cât se poate de penibilă. Se proclama spre seară starea de asediu. Pe înserate greva generală ia caracterul unei adevărate revoluții.

Marți situația devine și mai critică. Revoluționarii ridică baricade. Se armează cu revolve și carabine. Pe strade se încinge lupta. Revoluționarii împuşcă de pe coperișele caselor. Nu știe nimeni numărul morților și al răniților.

Pela amiază se sună alarma. Clopotele bisericilor sună cu disperare. De altfel călugării și călugărițele n'au suferit nimica. Revoluționarii s'au mulțumit să-i alunge din cuibul lor. Locuințele le-au fost incendiate. Mulțimea striga călugărițelor: Cărați vă. Voi luați lucrul femeilor noastre. Voi nu plătiți dare.

La biserica iezuiților revoluționarii au întâmpinat o puternică rezistență. Călugării i-au primit cu focuri de arme. Revoluționarii s'au retras învinși.

Represiunea a fost atât de grozavă, atât de groază a băgat în mulțime, încât cu greu va mai putea să se revolte iară. Păcat de biblioteca cea mare dela mănăstirea Ecoulapiade San Antonio, care a fost arsă. Biblioteca avea peste 100 mii de volume.

Afară de acestea au fost nimicite multe opere de artă și muzee.

Japonia și China.

Replca chinezilor.

— Știri telegrafice. —

Paris, 7 August.

Un corespondent din Peking al ziarului «New York Herald» telegrafiază că hotărârea Japoniei de a începe edificarea liniei ferate Antung Mukden a consternat întreaga China, mai ales populația care din interes comun, a fost ținută departe de tractările diplomatice ale celor două țări, dar cu toate acestea se pare că în China umea ar fi avut cunoștință despre pașii făcuți de Japonia.

Când înainte de aceasta abia cu o săptămână conzului Japoniei cu ocazia unei întâlniri cu Weioupu a vorbit despre diferite chestiuni mai puțin importante din Mandjuria, a atins în treacăt chestia edificării liniei ferate, acesta a spus că toată poziția Chinei e numai o manoperă de opresiune fără să aibă nici o însemnătate.

Diferințele între chinezi și japonezi.

Londra, 8 August.

Răspunsul aducător de pace ori de furtună așteptat cu multă nerăbdare, în schimb de note diplomatice între două țări a fost dat azi. China se sustrage dela orice responsabilitate ce ar isvorî din eventualele greutăți și piedeci ce vor întâmpina japonii la edificarea căii ferate. În înțelesul pactului legat în 1905, Japonia trebuia să întreprindă toate îmbunătățirile asupra liniei până la întâiu Ianuarie trecut, Japonia însă până azi n'a făcut încă nici un pas, drept aceea China a refuzat subscrierea inoivelei de restaurare înaintată de Japonia, având în vedere că în înțelesul pactului până la termenul fixat pentru încheierea lucrărilor nu numai că nu s'a isprăvit, dar nici nu s'a făcut nimic.

Cu toate acestea China a ținut de bine să nu se folosească de drepturile sale hotărâte în pact ci a declarat că va începe cât mai curînd tratativele în cauză. Peste puțină vreme însă Japonia a introdus armată în ținuturile cucerite, cari însă totuși nu erau proprietatea ei exclusivă și a cerut ostentativ ca China să recunoască linia Antung Mukden ca o continuare a liniei ferate sud-mangiuriene, și în consecvență, recunoașterea drepturilor militar-politice în lungul liniei. Cererile Japoniei însă au fost aflate și compromițătoare nimbului suveranității Chinei în teritoriile ocupate și așa China a denegat recunoașterea liniei Mukden-Autung, ca o continuare a liniei sud-mangiuriene.

Pentru ca orice tulburări în populație să fie încunjurate, poliția din Peckig a dispus ca toate manuscritele ziarelor să fie supuse unei riguroase cenzuri, 24 ore înainte de apariție.

Impresia în Rusia.

Petersburg, 9 August.

Cu o lăcomie de cămătar e urmărită evoluția conflictului din estul orient, de toată presa rusească.

«Novoje Vremja» comentează nota Japoniei, înaintată Chinei, ca o declarație pe față a războiului, nu crede însă ca China să primească provocarea, cedând însă, va ajunge și ea în aceeași situație de afirmare de Japonia, întocmai ca Coreea.

Toată presa e de acord că un eventual război în estul orient e periculos pentru Rusia. «Vetscherni Golos» face atenție pe cei dela putere asupra îndatoririlor ce au în orient.

Cercurile diplomatice nu cred în fantoama unui război dar pe toate cărările lucrează ca mijlocitori, atât în Tokio cât și în Peking.

Herman Otto și apele lui Hercules.

Budapesta, la 20 Iulie 2 August 1909.

Zilnic se face imputare ziaristilor romîni, că ei nu pot pune pe hîrtie zece cuvinte, fără să nu se amestece în politică și să nu lovească în nația maghiară. Sunt de două luni aici, dar n'a trecut zi fără să nu fi citit într'un sau alt ziar maghiar ofenze și invective de soiul cel mai josnic aduse la adresa noastră. Nici chiar partea rezervată pentru foiletoane a ziarului nu e cruțată de aceste modele de stil special maghiar, care precum știm e o parte a fiecărui ziar menit pentru teme de știință, literatură și distracție spirituală. Politică, agitația și reclamul n'are loc în aceasta parte a unui ziar serios.

Și totuși în rubrica de foileton a ziarului «Budapesti Hirlap» de ieri a apărut un articol ieșit din peana lui Herman Otto sub titlul: «La apele lui Hercules». Botanicul maghiar de renume, fiind în anul acesta la Băile Erculane, își descrie impresiile ce le-a avut în acest petec de rai pe pămînt așezat între romîni. Ca întroducere ne dă o scurtă descriere istorică a băilor, luată din cartea Dr-ului Pártos Sándor. Zice între altele, că numirea «Ad aquas Herculi sacras» e dela Traian.

Se vede, că pomenirea numelui de Traian l-a scos din sărite pe bătrînul șovinist, căci zice, că aceste băi, care au fost în splendoare sub Traian, Hadrian, cei doi Antonius pînă la Gallicus, n'a lăsat după sine nici o urmă nici în memoria, nici în tradițiunile aceluia popor de azi, a cărui clasă inteligentă își pretinde latinitatea rasei sale; ba cutează a se numi chiar romani, deși numele lor de Vlad sau Bredicean e slav. Se întrebă cum e posibil aceea, că un popor băștinăș să nu fie avut nici o cunoștință de apele vindecătoare ce evaporau earna și imediat își dă tot el răspunsul malițios: n'a putut să știe că n'a fost nici cînd pe aici. Zice apoi, că Băile Erculane au fost redescoperite prin generalul Hamilton la anul 1737 cu ocaziunea unei inspecțiuni făcute în împrejurul Orșovei, și că pe atunci nici literatura nici poporul nu știa de ele nimic.

Il compățimesc pe bătrînul botanic întocmai cum m'ar compățimi el pe mine, dacă aș cuteza să deneg maghiarilor că au venit din Azia, sau să afirm, că numele Herman e pur sang maghiar, ori să mă amestec chiar în botanică și să zic, că maghiarii pînă a nu se amesteca cu nemții sau austriacii nu cunoșteau și nu cultivau în grădinile lor alte legume ca știrul și urzica. Dar e și lueru greu, să te ocupi o viață întreagă cu botanica, apoi să începi la bătrînețe, cînd, precum e știut, puterile minții slăbesc, a te ocupa cu critica istorică, arhiologică, etnografică și etnică, ori chiar și cu tradițiile și datinele unui popor, pe care nu'l cunoști decît numai din auzite.

Sprea putea cunoaște tradițiunile și legendele unui popor se recere să-i cunoști limba, să petreci timp mai îndelungat cu el, să stal cu el în conversațiune și să ai față de el și nițică bunăvoință — vreau să zic să nu fi preocupat, iar ca să cunoști istoria unui popor ori chiar a unui ținut, se cere studiu istoric serios. De ar fi mers d. Herman Otto în comuna vecină Pecenișca, ori Mehadia sau Valea Bolvașniței și cerceta după tradițiuni și legende ce se refer la Băile Erculane, îl asigur că poporul romînesc din acest ținut îl servia frumos cu informațiuni mai multe și mai bune decît d. Dr. Pártos (fost Perlfaster); iar dacă cetea pe Griselinni și pe Pesty Frigyes, cari descriu foarte bine istoricul acestui ținut, nu săvîrșia o

greșală așa de mare să zică, că numai generalul Hamilton a redescoperit la anul 1737 Băile Erculane.

Și de i-aș permite dlui Herman Otto, că romîni ca popor simplu, ori ca popor vinjos și sănătos au trecut cu vederea existența acestui loc de cură, unde a rămas poporul maghiar, care după spusa lui Pesty Frigyes a locuit în aceste ținuturi dela anii 1300—1600, ba se zice chiar că Mehadia a chemat-o «Miháldvár»? cum de nu l'au înregistrat ei în tradițiunile și legendele lor? Istoria însă ne arată motivul, pentru ce acest loc a rămas părăsit. Cheia dela Orșova pînă la Caransebeș a fost teritoriul cel mai călărit de invaziunile tuturor popoarelor, e știut că pe aici au intrat și s'au retras Turcii ori decite ori au năvălit asupra Ungariei. E știut că n'a fost permis nimăruia a-și face case din material solid, ca cu ocaziunea năvălirilor să le poată distruge și nimici și a se retrage în păduri. Cum era posibil a zidi un loc de distracție unde nu se auzia decît de fugă și de foc? Astea nu le știa d. Herman Otto, ori nu voia să le știe.

Și mai nostimă e observarea ce o face referitor la inscripțiunile comemorative ce se află pe diferitele edificii din Băile Erculane. E un spin în ochii lui, că aceste inscripții sună cam astfel: Franciscus Iosephus primus, Austriae Imperator, Provincias Imperii perlustrans etc, iar cînd ajunge la biserica gr-or romînă zice că: «Numele de imperator și azi strălucește pe biserica aceluia, cari se publică cu drag de urmașii lui Traian. Deasupra unei uși a bisericii valahă, strălucește pe un fond negru cu litere de aur inscripțiunea:

Redicată (biserica) sub regimulu

M. S. Francisc Iosifu I

Imperatorulu Austriei

1864.

«Pentru ei azi e numai Imperatorulu Austriei» ce le pasă lor, că a depus jurămîntul de încoronare ca rege maghiar constituțional, în puterea căruia îi apără și pe ei, și că imperatorulu nu a depus un atare jurămînt.

Aceste observări sunt cîntecul zilnic al șovinistilor, cari cu plăcere ar falsifica istoria, ar distruge tot ce e lucru antic și comemorativ, dînd lumii o spoială nouă în spiritul lor cel mărginit. Nici n'aș reflecta la ele, de n'ar trebui să-l fac să roșcă în față. Biserica valahă, domnule Herman Otto, n'au ridicat-o valahii, ci regimul militar (das Militär aerar) pe atunci, cînd acel ținut forma o parte constituitoare a Austriei. Iar dela încorporarea fostei granițe la Ungaria, biserica asta e în îngrijirea erariului (Magyar kincstár) a cărui proprietate sunt Băile Erculane. Și fiindcă poporul romînesc, nu e un popor destructiv, ci un popor care știe stima și prețui și obiectele comemorative ale străinilor.

În fine mă alătur și eu la părerea d-tale domnule Herman Otto cînd citez cuvintele poetului: «Ein politisch Lied ein garstig Lied: dar mai adaug dela mine: überhaupt dann wenn man's nicht singen kann! M. M.

Cătră cetitori!

Adresăm un nou apel abonaților, cetitorilor și amicilor noștri, și îi rugăm cu toată insistența să binevoiască a-și reînoui abonaamentele, a-și achi a restanțele și a îndemna și pe alții să aboneze.

Sunt atât de mari sacrificiile împreunate cu necesitățile unui organ de publicitate zilnic, încât e imposibil a le face față cu un stoc de abonați rău plățitori ori negliienți.

Abonament nou deschidem:

pe un an 24 cor.

» $\frac{1}{2}$ » 12 »

» $\frac{1}{4}$ » 6 »

Pentru lunile de vară, abonații noștri își pot schimba adresele, ziarul li-se va trimite unde vor, dacă ni-se aduce aceasta de cu vreme la cunoștință.

Boalele secrete!

scurgerea, arderea, atât la bărbați cât și la femei, după cum o dovedesc scrisorile de recunoștință se vindecă foarte repede prin medicamentul „Gonotol“. Acest medicament se bea. Prețul unei sticle 6 cor. comanda de 3 sticle cu 12 cor. se expediază franco. Se capătă pe lângă cea mai mare discrețiune dela Farmacia Salvator în Rama nr. 1 (Slavonia).

Distrușarea observatorului din Mont-Blanc.

— Corespondență particulară. —

Paris, 7 August.

Cea mai înaltă locuință din Europa, observatorul astronomic din vârful lui Mont Blanc va fi distrusă zilele acestea, fiindcă clădirea s'a înfundat încetul cu încetul în zăpadă și nu i se mai vede decât vârful turnului.

Acum, când celebrul observator va fi nimicit, e interesant să-i cunoaștem povestea:

La 17 August 1890, turiștii cari se aflau în vilegiatură la Chamonix se certau pe telescoape, ca să contemple o priveliște ciudată. Pe coastele muntelui Blanc douăzeci și doi de oameni ridicau un fel de căsuța, care se clătina, se isbea de ghețari și pârca că-i gata să se prăvălească în abis. Vântul făcea vârtejuri de zăpadă; firisoarele se răsuceau în aer ca o pulbere de argint. În noaptea aceea scânteietoare, vederea celor douăzeci de oameni aplecați, cu picioarele și brațele agitate mereu, și ar fi părut cine știe ce minune din povești. Ai fi crezut că cine știe ce dihanie uriașă, cine știe ce salamandă cu o sută de picioare, vrea să urce în vârful muntelui. Pe vremea când se credea că Mont-Blanc e locuit de hidre, de baluri, de dragoni sburători, de chimere, de licorn și de alte arătări, — drăcovenia care se chinuia acolo ar fi înspăimântat lumea. Ce era? Ceata aceea de oameni ducea în vârful muntelui pe un bătrân de optzeci de ani, ilustrul astronom Jules Janssen care visa să construiască o casă a științei pe vârful cel mai înalt din Europa...

Ideia savantului a făcut un mare șomot pe atunci. Toată lumea se interesa de acea stă încercare îndrăznească. Câtva timp mai înainte, savantul Vallot construisese un observator la 4.356 de metri înălțime. Era o încurajare. Lumea s'a pasionat de proiectul astronomicului. Eiffel se oferă să înlesnească studiile, inginerul ei etian Imfold fu însărcinat să supravegheze lucrările ghizilor, lucrătorii fură tocniți, — și construcția începu. Ca să se vadă cât e de gros stratul de zăpadă din vârful muntelui, începură să taie un tunel. A fost o muncă de titani. Mulți lucrători au degețat. Alții se reîntoarseră la Chamonix, neavând ce să mănânce. La coborâș, o prăvălire de zăpadă ontori doi turiști și un ghid. Ingerul părăsi vârful muntelui, și angajă alți lucrători la Chamonix. Apoi, se reîntoarse la postul său, i soțit de un doctor, Jacotet. Lucrătorii se îmb înăviră, doctorul Jacotet muri de-o congestie. D. Eiffel po unci să se înceteze lucrările. Tunelul avea aproape 30 metri de lungime, și proiectele lui Janssen păreau irealizabile. Ilustrul savant însă nu s'a lăsat învins, ci hotărî să și zidească observatorul chiar pe zăpadă, fără punct de sprijin. Acest proiect nou deschise noi polemici între savanți, unii îl credeau foarte simplu, iar alții imposibil.

„Ghețarii umblă — spuneau aceștia — și nimic nu va împiedica observatorul să se aplece să alunice pe povârniș cu zăpada și să se rostogolească în prăpastie.”

Cu toate acestea, lucrările începură și observatorul fu construit. Fo durile s'au ridicat la 273.000 lei și pe de altă parte, statul acordă o subvenție de 12.000 lei pe an.

Nici un castel istoric, nici o locuință princiară n'a fost atât de mult fotografiată ca observatorul Janssen.

Astăzi însă, îndrăzneții turiști nu vor mai avea de fotografiat decât vârful, fiindcă încetul cu încetul, edificiul s'a cufundat în zăpadă și amenință să piară de tot, sub noianul alb, înghețat.

„Iarăș va rămânea pustiu vestitul munte, — și iarăși va începe să-l cuture hidrele, salamandrele uriașe, dragonii sburători și toate dihanile din legendele străvechi...”
Tristan.

Iminentul război între Turcia și Grecia.

Duplicitatea puterilor față de conflictul dintre Turcia și Grecia a provocat o încurcătură, care agită întreaga opinie publică europeană. Căci dacă puterile europene do-reau menținerea păcii, în scurt se putea foarte ușor aplana dușmănia dintre cele două state; dar fiecare dintre ele urmează tot mai mult încurcarea situației ca pe urma ei să poată folosi ceva.

Populația turcească e foarte agitată, în toate părțile se fac pregătiri de războiu. În porturile mării Marmore hamalii au început boicotul și refuză debarcarea mărfurilor grecești, făcând prin aceasta Greciei o pagubă foarte simțită, căci dintre mărfurile de export ale ei, cinci procente se trec în Turcia. Mișcarea hamalilor promite a fi amenințătoare și va provoca o stagnare economică a Greciei pe toată linia.

Nota care a fost înaintată Greciei a produs mare consternație în întreaga Atena. Poarta a fixat un termen până când să-și de a Grecia răspunsul și a dat să înțeleagă că dacă răspunsul nu va fi mulțumitor, va întrerupe orice legături diplomatice cu Atena. Răspunsul guvernului greciei va fi înaintat mâine, și se pare că grecii nu vor împlini cererile Turciei. Tot mâine va decide consiliul de ministri și despre ținuta mii de parte a Turciei, și în conformitate cu nota înaintată, își va revoca consulul din Atena.

Pentru azi șoses următoarele știri:

Paris, Aug. 9.

Agencia Havas aduce știrea din Atena că, consulul turcesc de aici a inmanuat guvernului grec o notă în care cere ca Grecia să desaprobe agitațiile pangrețești din insulă în interesul anexiunii și să abzică odată pentru totdeauna de aspirațiile sale în insulă. Consulul turcesc a fixat un termen până când să i se dea răspuns, din contră își va cere concediu și va pleca din Atena.

Răspunsul Greciei.

Atena, 9 Aug.

Regele Gheorghe a lucrat mai multă vreme cu ministrul președinte Rhalis la răspunsul ce se va trimite Turciei. Răspunsul se ocupă în prima linie de pretențiile bande grecești din Macedonia, provocându-se la dispozițiile luate de guvern contra exportului de arme și nizuințele de pace ale Greciei.

Cât privește însă revocarea oficerilor și îndepărtarea drapelului grecești din insulă Turcia este îndrumată să se adreseze marilor puteri. Cererea Turciei referitoare la abzicerea pentru totdeauna a grecilor de ori ce drepturi asupra insulei a provocat mare consternație. Guvernul grec a luat toate măsurile pentru înlăturarea conflictului și are multă încredere în intervenția puterilor.

Antena, 9 Aug.

Probabil răspunsul guvernului grec va fi înaintat mâine; guvernul va declara că stă departe de evenimentele din insulă, și nici nu are nici o influență asupra ei. Soarta-Cretei atârână de puterile interesate, cari au recunoscut forurile din Creta prin nota diplomatică dela 13 Iulie; încât privește cealaltă parte a declarațiilor cerute, Grecia le deneagă sub pretext că nu are dreptul să se amestece în cercul de activitate a marilor puteri.

Pregătiri de război.

Turcia își continuă pregătirile de război. Două regimente de artilerie din corpul al doilea de armată au plecat spre frontiera grecească. Deodată cu aceasta vine știrea că garnizoana fortului Prevesa a fost întărită.

Atitudinea puterilor.

Conform informațiilor ziarului „N. Wr. Tgb.” cele patru puteri interesate au cerut Porței să le prezinte proiectul ce a elaborat pentru constituția Cretei. Prin aceasta primejdia războiului pare deocamdată îndepărtată. Puterile recunosc suveranitatea Turciei, precum și dreptul ei de a da Cretei constituție, ceace se relevă ca un mare succes al diplomației turce. Poarta e nevoită acum să înceapă tratative în chestiunea constituției și astfel primejdia războiului este exclusă pentru vre-o câteva săptămâni.

Mișcările în Creta.

Lumea e în fierbere din cauză că marile puteri au oprit arborarea drapelului grecesc la intrarea în port, cu toate că această ordinațiune a fost trecută cu vederea. Situația guvernului Cretan față cu opinia publică e foarte grea.

Boicotul mărfurilor grecești.

Boicotul crește mereu. În Rodosto a fost împiedecată acostarea unui vapor grecesc. Hamalii turci au hotărît că nu vor debarca mai mult mărfuri grecești.

Din România.

Alegerea președintelui Camerei de comerț. Alegerea noului președinte al Camerei de comerț din București nu se va face decât prin luna Oct mbrie, când vor putea fi prezenți în capitală membrii acelei camere.

Spovedaniile unui om de azi.

Note.

Toți oamenii cari n'au fost în stare să-și facă fericirea proprie, se gîndesc să ferească omenirea...

Printre puținele lucruri cari mă revoltă e și obiceiul de „a pedepsi” copii. Nimic nu e mai nefolositor ca o pedeapsă, chiar atunci cînd ea e meritată. Dar cînd pedepsești pe cineva care a greșit fără voie? Intr'o zi, un copil privea un balonaș. Tot uitîndu-se se împiedică și căzu într'un bazin. Mama lui se repezi și-l scoase learcă din apă și începu să-l bată „ca să bage de seamă altădată”. Altădată, o trăsură era să calce un copil. Cine a mîncat bătaie? Copilul, care era galben de frică și tremura tot. Am văzut copii căzînd, lovindu-se cu capul de zid, tîindu-se la mîna cu sticle, — și suferînd, nu din pricina durerilor, ci de teama „pedepsei”. Mamele nervoase găsesc de cuviință să-și descarce iritabilitatea produsă de un accident, asupra copilului, în loc să-l mîngăie. Cam așa face și societatea — aceasta mamă universală — atunci cînd v'rîmul din fiii ei a greșit... Ah, cîtă vreme se pierde cu căutarea de „vinovați”!

Dintr'un automobil, cade o învelitoare de umbrelă. Lucru prea scump ca să-l las ios și prea ieftin ca să mă mustre conștiința dacă nu l-aș duce la poliție. Un băiețel desculț care a văzut scena, se uită la mine și parcă-i pare bine că un om sărac a folosit pe urma unui bogat. Am scos din buzunar doi bani, să-i dau băiețelului. Ochii îi strălucneau de bucurie. Pa nu-i venea să creadă. Doi gologani! Enorr copii!... Mi-aduc aminte și azi de zilele din cînd aveam doi bani... Dar ce s'o fi petrecut de vrăbie al picului?... Il văd încruntînd și întinzîndu-mi banii:

— Nu-mi trebuie asta!... Dă-mi aia ce-ai găsit.

Aha!... Iată băcanul, pungașul, burghezul sau politicianul în perspectivă!... Iată „complicele” de mîine, iată nemulțumitul, iată revoltatul care-și cere dreptul. I-s'o fi părut, firește, că eu am găsit mare lucru și că

Fabrica de spălat cu aburi

„KRISTALY”

Kristály gözmosó gyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Cu mașinăriile sale cele mai moderne, aranjată cu puteri electrice, spală, calcă și curăță albituri bărbătești și de dame, și tot felul de lingerie cu prețuri moderate

— La o sumă ce trece peste zece cor., pachetul se retrimitte porto-franco. —

cei doi bani cari i-am dat lui e prea puțin ca să-i plătesc tănuirea, complicitatea.

— Nu-mi trebuie banii! Dă-mi aia ce-ai găsit, că te spui!...

— Adu bani încoa, măgarule și șterge-o repede, că-ți rup urechile!...

...Și nu mi-a părut rău că un copil a fost pedepsit, în ziua când am găsit învelitoarea de umbrelă...

În sfârșit, problema aeroplanului a fost rezolvată. Trebuie să fii om de știință, om politic, militar sau inginer, ca să cunoști marile foloase ale acestui nou progres al științei. Pentru noi, oamenii de rând, cei cari căsară gura la stele și incurcău lumea de pomană, singurul folos al aeroplanului e acela de a fi cea mai fericită ilustrare a proverbului că »nu tot ce sboară se mănincă«...

Neg.

Restaurarea comitetului parochial din Lipova.

Lipova, 8 August.

Duminecă s'a ținut în biserica din Lipova restaurarea comitetului parochial, a epitropiei și a membrilor în sinodul protopopesc. Sinodul electoral a fost prezidat de d. *Gheorghe Popovici*, referentul senatului bisericesc în calitate de exmis consistorial și a decurs în perfectă ordine, drept dovadă, că disordinele din trecut erau provocate din însuși scaunul presidial, care voia să impună voința minorității, iar dacă aceasta nu era cu puțință, provoca el însuși scandalul.

Pentru că s'a dovedit că a învins în sfârșit și în Lipova ordinea și bunul simț și oamenii cari o viață întreagă au făcut un joc murdar de interese personale din interesele publice au ajuns într-o disparență minoritate.

Nu și mai pot bate acum pieptul cu cinism că a lor este »poporul«, nici Consistorul din Arad nu și va mai putea scuza slăbiciunea »că n'am ce face, dacă poporul îi sprijinește«. Acum poporul i-a scos din biserică și îi va scote, pe rând din toate situațiile pe cari le-au uzurpat, pentru a-i înlocui cu oameni cari și de altfel prin situația morală a poziției lor sociale, și a integrității lor pe senale erau indicați să conducă biserica și cercul Lipovei, cari însă ani întregi au fost înlăturati de caracudele lui Hamsea și Cimponer. Bărbați ca Dr. Halic, I. C. Antonovits, Ioan Tuducescu, Dr. Marta, Dr. Missits, Gr. Marienescu, etc. nu puteau fi aleși nici măcar în comitetul parochial și sistematic scoși din toate corporațiile bisericești. Voicu Hamsea își bătea pieptul, iar în Arad, patronii lui își râdeau în barbă.

— Voicu e stăpân în Lipova, tot în zădar — se spunea în Arad, când se cereau măsuri împotriva lui.

O spunem aceasta, ca să se știe, că dacă la noi în Lipova s'a pus capăt unui sistem de rușine, de corupție morală, națională și socială, să nu se găsească cineva care să-l facă cumva vinovat pe Consistorul din Arad de noua stare de lucruri. Fără dânsul, ba chiar în contra sa, se va reîntrona ordinea și moralitatea și se vor relua tradițiile strămoșești, baijocorite de vandali cari ni-au luat în arândă biserica și școala.

Îi vom reduce la vizuina băncii »Lipovana« pe care au luat-o și așa în exploatare familiară, acolo, treaba lor și a acționarilor, pe cari i-au recrutat din fundul Ardealului pentru a contribui la »bunăstarea« poporului din Lipova și împrejurime — ce vor face.

La alegerea de ieri a învins cu mare majoritate de voturi lista prezentată de d. dr. Aurel Halic. Hamziștii erau reprezentați prin hoziul Alexandru Muntean, ziș și »poza fluture«, căci fusese preot militar în Timișoara.

În sinodul protopopesc a fost ales dr. C. Missits, Gh. Antonovici și Gh. Savici. Epitropia: Epitrop I dr. C. Missits, Epitrop II Vasile Sporea, Epitrop III D. Ianăș. În comitetul parochial: Comitet ord. I. Cimponeri, Florian Roxin, Av. Păcurari, M. Ianăș, V. Balint, T. Nuțiu, Gh. Stefanescu, dr. A. Marta, dr. C. Missits, dr. A. Halic, S. Belits, I. Tuducescu, C. Popovici, T. Mișca, N. Brădean, Eftimiu Ciorogariu, G. Opri, G. Irimie, R. Vălcău, N. Vuculescu, P. Tatic. G. Antonovici, Stefan Vanescu Dedu, Ioan Simon, T. Popii, G. David jun., I. Armega, Gr. Marienescu, Mihai Gruia (Mișa), 30 Ioan Lucaci, Teodor Munteanu, Petru Risti, Stefan Grozii, I. Murculescu, I. Siștarovețan, Gh. Popovici, Sofr. Tudurii, Mihai Gruia, Gligor David, George Risti, Tudor Șoimușan, Gh. Tămșa, Ioan I. Muntean, Vasile Ghilescu. 15. George Tărian. *Coresp.*

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 10 August n. 1909.

— **Congresul studentesc se va ținea la București nu la Iași. Ni-se telegrafiază din București: Din cauza epidemiei de tifos care bântuie în Iași, congresul studentesc se va ținea la București, tot la aceeaș dată, 15 August st. v.**

— **Din arci dieceza Blajului.** — Cetim în »Unirea«: Alexandru Cojocar, administratorul parochial din Kézdiszentkereszt a fost numit paroh la Telecul Jidanului (tr. Giurgeu); Augustin Marcu, administrator parochial în Ciumbud, a fost numit paroh al Șeșei de Murăș. Dintre preoții hirotoniți de curând: Iosif Cutean a fost numit administrator parochial al Copșei-mari, Alexandru Brumar al Ceavașului-de-câmpie, Iuliu Căpălnean la Bethlen Sânmiclaus, Cornel Popa la Cistelec, Simion Coman la Kézdiszentkereszt iar Solomon Barbu la Lemnia.

— **Ajutoarele pentru Sicilia și Calabria.** Se anunță din Roma: Ziarele de aci publică a-mănunte asupra împărțirii banilor dați pentru victimele catastrofei din Sicilia și Calabria. Suma totală adunată se ridică la 25.100.000 franci din care numai o sumă de 125.000 n'a fost încă împărțită.

— **Svon fals despre moartea baronului Zeppelin.** În lumea întreagă, în special însă în Germania, a consternat adânc spiritele vestea, că inventatorul balonului dirigeabil, baronul Zeppelin ar fi murit ieri în cursul unei operațiuni ce i s'a făcut la gât, în Constanța. Vestea asta tristă a fost desmintită însă telegrafic, căci Contele Zeppelin a trecut fericit peste operație și astăzi se simte cu mult mai bine.

— **Demonstrații antiaustriace în Belgrad.** Capitala Serbiei asistă de câteva zile la reprezentațiile vestitului circ Smiedt. Din sursă necunoscută s'a svonit zilele trecute, că între artiștii circului s'ar afla mai mulți spioni austriaci. Svonul s'a acreditat, și ieri, Luni seara, o mulțime mare se adunase înaintea circului, năpustindu-se cu insulte și aruncând ouă clocite asupra personalului dela circ. Artiștii erau aproape să fie linșați, spre norocul lor însă, poliția sosi încă la timp pentru a împrăștia pe manifestații.

— **Declarație.** Primim următoarele: Onorată redacțiune! Cu privire la corespondența ce a-ți publicat în Nr. 159 al »Tribunei« (6 August 1909) sub titlul »Note din Lipova«, îmi iau voia a observa următoarele:

Correspondentul d-voastră este un om superficial și un răutăcios. Numai un om superficial își poate forma o judecată despre sentimentele unei femei după vorbe auzite pe stradă. Casa mea e deschisă pentru toți rominii de omenie, și cine vrea se poate ușor convinge despre spiritul ce domnește în ea.

E un răutăcios, pentru că cel puțin răutate sunt neadevărurile ce debiteză la adresa soției unui farmacist, prin cari sunt vizată eu.

Primiți, Vă rog etc. Lipova, în 9 August n. 1909. Octavia Rocsin n. Colbazi.

— **Rochiile trenante.** Se anunță din Nürnberg: A intrat în vigoare ordonanța primăriei locale care oprește purtarea de rochii trenante. Pedepșa pentru contravenție la această ordonanță se ridică până la 60 lei amendă sau 14 zile închisoare.

— **Nou avocat român.** Dr. Ioan Pap anunță, că și-a deschis cancelaria avocațială în Alba-Iulia, strada Maros Nr. 1.

Mișcarea culturală.

Tinerimea română din Ilva-mare și jur, invită la producțiunea teatrală urmată de joc, ce o va aranja Duminecă, în 15 August 1909 în sala hotelului »Comunal«, cu ocaziunea adunării generale a »Asociațiunei« pentru literatura și cultura poporului român »despărțământul Nă-ău l. Venitul producțiunii e destinat, jumătate pentru »Asociațiune« și jumătate pentru »Căsina română«

diuma Ilva-mare. Trenul pleacă dela Ilva-mică spre Ilva-mare dimineața la 8 ore.

Tinerimea română din Tinca și jur invită la petrecerea de vară ce se va aranja Duminecă, în 29 August st. n. în localitățile băilor din loc. Inceputul la orele 8 și jum. seara. Venitul curat este destinat spre augmentarea fondului pentru edificarea bisericei gr. ort română din Tinca. Ofertele marinimoase se primesc cu mulțumită și se vor cuita pe cale ziaristică. Adresa casarului: Dr. Isaia Ardelean, avocat Tinca.

Mulțumită publică

Din incidentul ireparabilei pierderi suferită prin moartea iubitului meu soț aduc pe această cale mulțumită tuturor prietinelor și cunoscuților cari prin participarea la lor îngroparea defunctului și prin expresia condoleanțelor lor au luat parte la durerea noastră.

Chișineu, 10 August 1909.

văd. Dr. Trăilescu născ. Emilia Popescu.

Economie.

Plaza de bucate din Arad.

10 August 1909.

Ploaia cea din urmă a îmbunătățit în mare parte așteptările asupra producției porumbului.

Treieratul decurge încă, în multe părți e pe sfârșite. Direcționarea pieței e înceată și se observă mult lipsa de viociune a sezonului.

S'a vădout azi:

grâu 1500 mm	13.10—14.—
cucuruz 49. mm	7.20—7.40
orz	8.80—9.—
ovăs	7.90—8.30
secară	6.80—7.—

Prețurile sunt socoite în caroane și după 50 klg.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 10 August 1909.

INCHEIEREA la 1 ORĂ și jumătate:

Grâu pe Iunie 1909	27.16—27.18
Secară pe Oct.	19.72—19.74
Cucuruz pe Iulie	15.70—15.72
Ovăs pe Oct.	15.28—15.30
Rapiță pe Aug.	27.70—27.90

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul:

Grâu nou

De Tisa	29 K. 40—30 K. 70 fil.
Din comitatul Albei	29 » —30 » — »
De Pesta	29 » —30 » — »
Bănățanesc	29 » —30 » — »
Ardelenesc	29 » —30 » — »

Redactor responsabil Constantin Savu.

»Tribuna« Institut tipografic, Nichin și cons.

AVIS!

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că eu 1 Aug. c. n. mi-am început praxa de avocat în asociere cu cancelaria avocatului Dr. Enea Draia în Târgul-Murășului (Maros-Vásárhely).

Cu deosebită stimă:

Dr. Bucur Băra, avocat.

„Wällischhof“

sanatoriu

aranjat după sistemul dr. Lahman cu toate întocmirile moderne ale terapiei fizicale și dietitice, 1 oră și jum. depărtare dela Viena în regiune romaniceă și sănătoasă.

Posta și Telegraf: Maria Enzensdorf (bei Wien).

Cu deslușiri și prospecte stă la dispoziție direcțiunea și medicul șef al stabilimentului

Dr. Marius Sturza.

„DRĂGANUL“
 Institut de credit și economii societate pe
 acții în Beiuș.

AVIZ!

Stimații acționari, cari au subscris la in-
 stitutul de credit și economii »Drăganul«
 acțiunile nr. 14, 15, 299, 507, 308, 311,
 57, 458, 473, 474, 475, 613, 616, 617,
 67—776, 815—819, 820, 832—836,
 42—843, 844, 933, 1116—1120, 1176,
 177, 1178, 1189—1190, 1194, 1195—1196,
 468—1469, 1573, 1817, 1837—1838,
 886—1895 și 1970 și nici până astăzi
 nu au solvit toate ratele, sunt rugați, ca până
 la **15 Octombrie st. n. a. c.** necondi-
 tionat să binevoiască a solvi ratele restante
 împreună cu 7% interese de întârziere,
 altminteri — conform §-ului 10 din statute —

titlurile neachitate se vor anula, iar su-
 mele plătite mai înainte cad în folosul in-
 stitutului și sub aceiași numeri se vor emite
 alți titluri de acții.

Beiuș, la 5 August 1909.

Direcțiunea.

„Sentinela“

institut de credit și economii ca societate
 pe acții în SATUL-NOU (Révaujfalu) cu
 filiala în Sân-Mihalu.

Efectuează toate operațiunile de bancă. După
 depuneri plătește 5% interese și 10% dare după
 interese. — Prospect pentru noua emisiune de
 acții, pentru acționari cu 110, iar pentru ne-
 acționari cu 112 cor. se pot cere dela direcțiune.

Satul-Nou, în 7 Maiu 1909.

Direcțiunea.

Invenție nouă!

Invenție nouă!

Moară de oțel pentru întrebuintare
 în economie și acasă, macină excelent orzul,
 cucuruzul și grâul, se învârtă cu mâna, puterea
 de muncă a unui băiat de 6 ani, 1 kilogram pe
 minut — pe lângă garanță.

Prețul 14 coroane.

Fac aparate pentru destă-
 cerea sămânței de lucernă și trifoiu,
 de mână cu puterea ori cu mâna, de aplicat
 în mașina de imblătit ori de sine stătătoare.
 Prețurile să se întrebe.

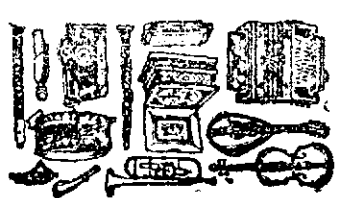
Kádár Gyula

fabrică de aparate de desfăcut să-
 mânta trifolului și atelier de repa-
 raturi de mașini

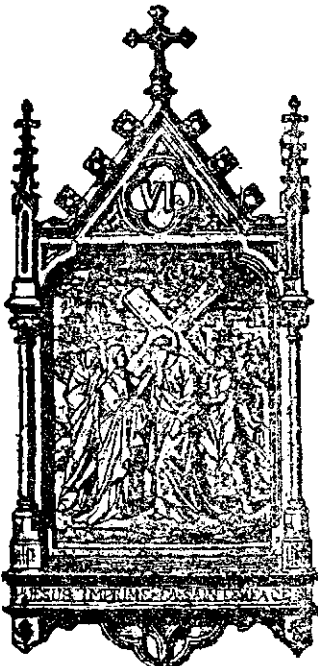
ORADEA-MARE

(Nagyvárad) Vilánytelep mellett

GEORG DÉCSI
 măiestru de instrumente muzicale
SIBIU, str. Ocnei Nr. 10.

Magazin de tot felul de intru-
 mente muzicale, depozit bogat
 de cele mai bune coarde.
 Primește și execută prompt tot
 felul de comande din provin-
 cie, precum reparaază bine și
 ieftin orice lucrare ce aparține acestei ramuri.

Primal institut sudungar de auritură artistică
 a lui **E. I. SPANG**

sculptor și auritor
TEMESVÁR - Erzsébetváros
 strada Templom Nr. 5.

Premiat cu diploma de onoare și cu medalia
 de aur în București, și cu alte medalii de ar-
 gint la diferite expozițiuni.

Face cu prețuri moderate:

— **iconostasuri, altare** —
amvoane, jertfelnicuri, —

primește renovarea și aurirea iconostaselor
 vechi, altarelor, a jertfelnicilor și a am-
 voanelor, precum și a tot felul de lucrări în
 — — — — — bransa aceasta. — — — — —

Cel mai bun atelier de pietri monumentale aranjat
 cu putere electrică.

GERSTENBREIN TAMÁS és TÁRSA măiestru de monumente
 și pietri de cimitir —
 Fabricație proprie din marmoră, granit, labrador etc.

Din pietri de mormânt magazina se află în
Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.

Cancelaria și magazinul central:

Kolozsvár, Dézsma-u. 21.

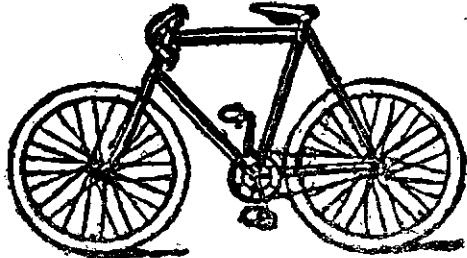
Telefon 662.

Filiale: Nagyvárad, Nagyszombat, Déva și Bánpatak.

In atențiunea bicicliștilor!

Cea mai ieftină sursă de cumpărat:

Bicicletă engleză, adjustată
 complet, cu garanță de
 2 ani Cor. 90—
 gum. d'n lăuntru „ 2.50
 „ „ afară „ 4.50
 1 păr. pedale engl. „ 4.—

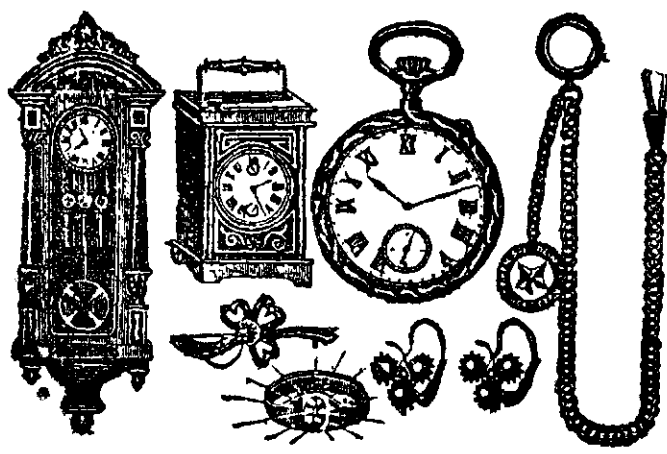
Totfelul de părți pentru bicie-
 clete cu prețurile cele mai mode-
 rate. Mare magazin de gramo-
 foane și plăci.

KATZKY ANTAL, mehanic
 — **TIMIȘOARA - CETATE, Jenőherczeg-utca.** —

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 692.

IOSIF SCHULLER, optic și orologier

SIGHIȘOARA (Segesvár) Baye

și de pa-
 loage deștep-
 toare, precum și
 articii optici.

Prăvălie de o-
 biecte de aur și ar-
 gint signate oficios.

Inele de logod-
 nă după măsură.

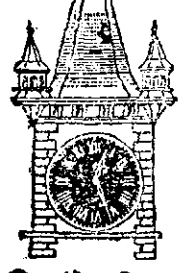
Toate lucrările
 de bransa aceasta
 se execută cu spe-
 cialitate, garanță și
 cu prețuri ieftine.

Fondată în 1885.

Fondată în 1885.

Peterka Lajos

fabrică de ciornice de turn, ang. cu contract de capit. Budapesta
Budapesta IV., str. Bástya nr. 22.
 — Prăvălia: V., strada Váczl nr. 57. —

Face pe lângă prețuri moderate și ga-
 ranție de mai mulți ani ciornice
 de turn, școli, castele și cazarme,
 primește deasemenea și repararea lor.

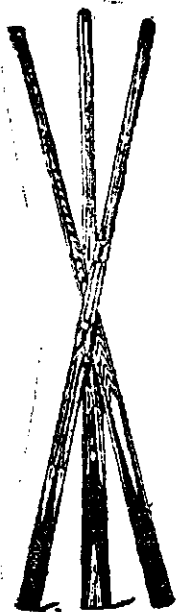
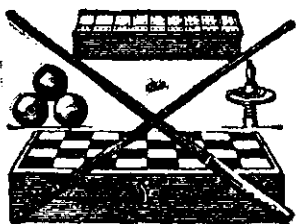
Fiind chemat mă duc ori unde în
 persoană, budget face gratuit și trimite
 porto-franco ori cui.

Weisz Géza

fabrică de dauri pt biliarde, cheiuri și bile pt. biliarde.
Budapesta VII, strada Akácza Nr. 61.

Pregătește tot felul de cheiuri și bile verit. de fildeș, ține în depozit cele mai bune cheiuri, bile veritabile de fildeș, șacuri, domino, bile „Lignum Sanctum” și păjnuși de lemn de carpin.

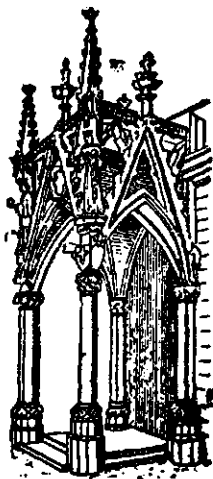
Primește spre reparare cheiuri și bile de fildeș și ambră cu prețuri moderate pe lângă executare solidă și cu punctualitate.

JOHANN BARTHEL

sculptor, auritor și fabricant de iconostase și altare

BRĂȘOV — BRASSÓ, Keresz^t-utca 1.

Fa e cu prețuri moderate:

iconostasuri, altare
amvoane, jertfelnicuri

primește renovarea iconostaselor vechi, a altarelor, a jertfelnicilor și a amvoanelor, precum și tot felul de lucruri în branșa asta; cu concursul pictorilor renumiți pentru pictarea icoanelor, precum și tot felul de aurituri.

„AURORA”

Intreprindere Română în New-York 204 —
W. 14 th. st. — Director: Dr. E. Lucaciu.

Fondată și incorporată conform legilor statului Illinois în 1909. In toate afacerile referitoare la America, cereți deslușiri dela firma „Aurora”.

Banca Română „Aurora”. Dacă cineva dorește a trimite bani din America în țara veche, or are bani de depunere să se întoarcă la banca română „Aurora” din New-York 204 — W. 14 th. str.

Librăria „Aurora”. De doriți ori ce soi de cărți, de rugăciuni, de cetit, de învățat, cereți catalogul librăriei noastre care este cea mai mare și mai bogată librărie românească din America.

Dacă vreți să călătoriți în America, ori din America în țară, cereți deslușiri și cumpărați bilete de vapor dela întreprinderea „Aurora” 204 — W. 14 th. str. New-York. Pe ori ce linie vă putem vinde bilet.

Dacă cumpărați dela noi bilet pe vapor veți primi adăpost în casa română de emigrare „Aurora” 204 — W. 14 th. str., care este singura întreprindere română incorporată după legile Statelor-Unite.

Toți românii cari vin ori pleacă din America, ori sunt în America, sunt rugați a informa biroul central „Aurora” despre locul unde petrec ori unde s'ar muta cu locuința ca să fie ținută în evidență în registrele casei de emigrare și la toate împrejurările să se poată da deslușiri la aceia cari le-ar dori.

Dacă cineva dintre emigranți dorește să cumpere pământ în America să ceară informații dela întreprinderea „Aurora”.

Toate epistolele să se trimită la adresa;

E. Lucaciu, director, 204 — W. 14 th. str.

— **New-York S. U. A. de N.** —

Cine dorește răspuns este rugat a alătura o marcă de 30 fil. ori 5 cents.

Dobrowszky Károly

fabricant de cuptoare și magazin de olane
în ALBA-IULIA (Gyulafehérvár).

Magazin: In Sibiu la Carol F. Jickeli.

Magazin mare stabil.

Pregătesc olane foarte bune, în stil modern,

„Patent Fűtő Multiplicator”

brevetat, ușor de încălzit, în colorile cele mai frumoase ș. a. brună, verde, elefan înă, alb, samoa, drap, de colorarea mazerii, merie, albastră, vânătă, brună deschisă, castanie, maiolica etc. pardoseală pentru vase de scaldat, din plăci de porțelan fayenc, vetre pentru fierit din porțelan de culoare albă și albastră. Reparez și transform cuptoare vechi, pe lângă garanță de 2-3 ani.

zerei, merie, albastră, vânătă, brună deschisă, castanie, maiolica etc. pardoseală pentru vase de scaldat, din plăci de porțelan fayenc, vetre pentru fierit din porțelan de culoare albă și albastră. Reparez și transform cuptoare vechi, pe lângă garanță de 2-3 ani.

RICHTER și ZEPENEU

pietrari

BISERICA-ALBĂ
Szászka-ut 112.

— VÂRȘET —
Ferencz József-tér 23.

Recomandăm on. public: din Vârșet și jur cele mai moderne

monumente mormântale

de granit negru șvedian, sienit, labrador, marmoră albă de Ruschița, trachit pentru cripte și pentru tot felul de zidiri.

Liferăm din piatrăria proprie tot felul de lucrări de branșa piatrăriei. Depozit de pietrii de hotare.

Intr'un pătrar de oră nu mai aveți dureri
de cap dacă veți folosi renumitele

pastile contra durerii de cap

a lui Rozsnyay.

Prețul unei buc. 20 fil., 6 buc. 1 cor.

Picurii alpini ^{pen-} _{tru} stomac

a lui Rozsnyay

ca întăritori de stomac

— sunt neîntrecuți. —

Se află de vânzare exclusiv în

Farmacia lui

ROZSNYAY MÁTYÁS

Arad, Szabadság-tér.